המדינה כאדריכלית של שווקים

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

גופים סטטוטוריים וחברות הקשורות לממשלה

המורשת המוסדית של שנות ה־60 היא רשת צפופה של גופים סטטוטוריים (statutory boards) וחברות הקשורות לממשלה (government-linked companies). רוב המפעלים הממשלתיים והחצי־ממשלתיים נוסדו בין 1968 ל־1972. כאשר פרש Winsemius ב־1983, מונה Stoelinga 505 חברות הקשורות לממשלה, שקובצו תחת שלוש חברות אחזקה: Temasek Holdings, Sheng-Li Holdings ו־MND Holdings. הן השתרעו ממספנות ופטרוכימיה ועד ספנות, תעופה, נדל"ן וחברות מסחר כגון Intraco, שנוסדה בנובמבר 1968 כדי לקבל לידיה את מרכז קידום הייצוא של ה־EDB.[1]

הממשלה הצדיקה מפעלים אלה בפערים במגזר הפרטי. במקום שבו ליזמים המקומיים חסרו הון או מומחיות, השקיעה המדינה במישרין, לעתים קרובות לצד שותפים זרים. Lee Hsien Loong (לי הסיין לונג) תיאר את המגזר הציבורי של תקופת הייסוד כקבוצה קטנה ומלוכדת של שרים ופקידים שחלקו אותה השקפת עולם ופעלו בתיאום. בתנאים כאלה, לדבריו, רק פקיד נועז מאוד או אטום מאוד היה מעז לחסום פרויקט פיתוח. הוא גם ניסח את העיקרון המנחה בבוטות: "בניגוד לדוגמת הלסה־פר, בסינגפור סביבה עסקית נוחה נשענת על שירות ציבורי יעיל, לא על שירות ציבורי מנוון."[2]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הקמתן של Temasek Holdings ב־1974 ושל GIC ב־1981, הנבחנת בפרק I של חלק D, העניקה להון ממשלתי זה צורה קבועה.[3] ההבדל ממפעלי המדינה של מדינות מתפתחות אחרות טמון במשמעת שהוטלה עליהן. מחברות הקשורות לממשלה ציפו להשיג תשואה מסחרית, להתחרות בחברות פרטיות ובמקרים רבים לרשום את מניותיהן למסחר בבורסה.

מהמפעל אל המרכז הפיננסי

השיטות שפותחו לתעשייה יושמו מאוחר יותר בתחום הפיננסים. ב־1968, שנת הארגון מחדש של ה־EDB, החלה סינגפור לקדם שוק מטבעות אוף־שור. היא ביטלה את ניכוי המס במקור על ריבית ששולמה לתושבי חוץ על פיקדונותיהם ואפשרה את פתיחתה של יחידת המטבע האסייתית (Asian Currency Unit) הראשונה באוקטובר 1968.[4] המקורות חלוקים בשאלה אם הפטור ממס חל מאוגוסט 1968 או מהחקיקה של 1969, שאלה שפרק IV של חלק זה דן בה. הדפוס זהה לזה שבתעשייה: לזהות פעילות בינלאומית שניתן למשוך, להסיר את המכשולים, להציע הקלת מס ממוקדת ולתת למוסדות הזרים לעשות את השאר.

לקחי האסטרטגיה התעשייתית למרכז הפיננסי

כמה מאפיינים של שיטת ה־EDB עברו במישרין לממשל של המרכז הפיננסי. הראשון הוא האמונה שמדינה קטנה חייבת לשווק את עצמה באופן פעיל. Lee Hsien Loong דחה את הטענה שמשקיעים יבואו מעצמם ברגע שהיסודות יהיו נכונים. לדבריו, תאגידים רב־לאומיים מחליטים תחת לחץ זמן ועל סמך מידע חלקי, ולכן לגוף מיומן יש הזדמנות להטות פרויקטים לעבר סינגפור. השני הוא תיאום. מה־EDB ציפו לשכנע משרדי ממשלה ורשויות אחרים להסיר מכשולים בפני משקיעים, כך שפרויקט יוכל לעבור מהחלטה לייצור בתוך שבועות. השלישי הוא השימוש בחברות זרות כמורות, שנוכחותן תבנה מיומנויות, ספקים ומנהלים מקומיים. הרביעי הוא הנכונות להתאים את המדיניות הלאומית לצורכי המשקיעים, מכללי המס ועד הכשרה והגירה.[5]

כל אחד ממאפיינים אלה חוזר בפרקים על הרשות המוניטרית של סינגפור (Monetary Authority of Singapore, MAS), על אסטרטגיית ניהול העושר ועל התמריצים לקרנות ולמשרדים משפחתיים (family offices). הרגולטור הפיננסי, הנבחן בפרק V של חלק זה ובחלק E, משלב פיקוח עם קידום המגזר באופן שהרשויות השווייצריות אינן נוהגות בו. המבקרים רואים בשילוב זה סיכון, שכן גוף המחזר אחר עסקים עלול להסס להטיל עליהם משמעת. זעזועי

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

היושרה הנדונים בפרק VI של חלק E בוחנים בדיוק מתח זה. התומכים מצביעים על המהירות שבה בנתה סינגפור שווקים חדשים, מהדולרים האסייתיים ב־1968 ועד נכסי קריפטו בשנות ה־2020.

ה־EDB עצמו נכנס לתחום השירותים. ב־1986, לאחר המיתון של 1985, הקים אגף לקידום שירותים (Services Promotion Division) כדי למשוך השקעות ב־18 מגזרי שירותים סחירים. גם הנתונים על אותו מיתון חלוקים. לפי תיאור הוועד הלאומי למורשת (National Heritage Board) מדובר בהתכווצות של 1.7 אחוזים, הראשונה מאז העצמאות, ואילו החשבונות הלאומיים המעודכנים שפורסמו מאוחר יותר מראים ירידה של 0.6 אחוזים.[6] עד 1991 הרחיב ה־EDB את יעדיו מתעשייה לשירותים כגון מטות תפעוליים ומחקר ופיתוח. סינגפור אירחה אז יותר מ־700 חברות תעשייה בינלאומיות ו־2,000 נוספות בתחומי המסחר, הפיננסים והשירותים.[7] תמריצי המטות של שנות ה־80 הקדימו את תמריצי המשרדים המשפחתיים הנבחנים בפרק III של חלק E ואת ההיגיון של Global Trader Programme הנדון בפרק I של חלק G.

ה־EDB כיום

שישים וחמש שנים לאחר ייסודו, ה־EDB נותר הגוף העיקרי לקידום השקעות בסינגפור. הוא מחזיק 20 משרדים בינלאומיים ב־14 מדינות ומפעיל מאז 1991 זרוע השקעות, EDBI. ב־2025 השיג התחייבויות של 14.2 מיליארד דולר סינגפורי ($S) להשקעה בנכסים קבועים ושל 8.9 מיליארד דולר סינגפורי ($S) להוצאה עסקית כוללת. לאחר מימושן על פני חמש שנים, צפויות התחייבויות אלה ליצור 15,700 משרות וערך מוסף של 18 מיליארד דולר סינגפורי ($S) בשנה.[8]

התעשייה עדיין היוותה 18.5 אחוזים מהתוצר המקומי הגולמי הנומינלי ב־2025, לעומת 14.0 אחוזים לפיננסים וביטוח. יתרת ההשקעות הזרות הישירות בסינגפור הגיעה ל־3,130 מיליארד דולר סינגפורי ($S) בסוף 2024, מתוכם 779 מיליארד דולר סינגפורי ($S) מארצות הברית.[9] כך משובץ המרכז הפיננסי בכלכלה שיצרה האסטרטגיה של שנות ה־60. הבנקים שלו מממנים את התאגידים הרב־לאומיים, מנהלי הקרנות שלו משקיעים בהם ועורכי הדין שלו מנסחים את חוזיהם.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Pillar Two וארגז הכלים החדש של התמריצים

הפטור ממס, הכלי הוותיק ביותר של ה־EDB, איבד חלק ניכר מכוחו בעידן מס המינימום הגלובלי. חוק המיזמים הרב־לאומיים (מס מינימום) של סינגפור (Multinational Enterprise (Minimum Tax) Act 2024) קובע שיעור מינימלי של 15 אחוזים ומנהיג מס השלמה מקומי. החוק חל על קבוצות רב־לאומיות שהכנסותיהן המאוחדות הגיעו ל־750 מיליון אירו לפחות בשתיים מארבע השנים הקודמות, לגבי שנות כספים המתחילות ב־1 בינואר 2025 או לאחריו.[10] פטור ממס לחלוצים (pioneer) המפחית את השיעור האפקטיבי אל מתחת ל־15 אחוזים פשוט היה מעביר הכנסות מהמשקיע לאוצר סינגפור באמצעות מס ההשלמה.

הממשלה הגיבה בתקציב 2024 בזיכוי ההשקעה בר־ההחזר (Refundable Investment Credit), המוענק בידי ה־EDB ו־Enterprise Singapore. חברות יכולות לקבל תמיכה של עד 50 אחוזים בכל קטגוריית הוצאה מזכה. זיכויים שלא נוצלו מוחזרים במזומן בתוך ארבע שנים מהמועד שבו החברה עמדה בתנאים.[11] הכלי חדש. שיטתו היא זו של שנות ה־60: מענק לפי שיקול דעת, הנקבע במשא ומתן עם רשות ומותנה בהתחייבויות המשרתות את הכלכלה הלאומית.

הערות

1. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ' 331, המצטט את *Parliamentary Debates, Official Report*, כרך 43, מס' 1, 1983, טורים 90–96; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ' 330–331; "1968 in Singapore," Wikipedia (נצפה בנובמבר 2026): Intraco Ltd נוסדה ב־5 בנובמבר 1968. ↩

2. נאום של BG Lee Hsien Loong, 1 באוגוסט 1991, שם, עמ' 8; נאום של BG Lee Hsien Loong, 1 באוגוסט 1991, שם, עמ' 7. ↩

3. "Temasek Holdings," Wikipedia (נצפה בנובמבר 2026): התאגדה לפי חוק החברות (Companies Act) ב־25 ביוני 1974; "GIC Private Limited," Wikipedia (נצפה בנובמבר 2026): נוסדה ב־22 במאי 1981 בשם Government of Singapore Investment Corporation. ↩

4. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ' 330–331 ו־358, המצטט את Catherine R. Schenk, "The Dissolution of a Monetary Union: The Case of Malaysia and Singapore 1963–1974" (2013) 41 *Journal of Imperial and Commonwealth History*

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

496, בעמ' 514–515 (ניכוי המס במקור על ריבית פיקדונות של תושבי חוץ בוטל באוגוסט 1968), ואת Katrijn de Ronde על יחידת המטבע האסייתית הראשונה, שהקים Bank of America באוקטובר 1968. הנאום בכנס המס הבינלאומי השישי, שם, עמ' 3, מתארך את החקיקה ל־1969. ↩

5. נאום של BG Lee Hsien Loong, 1 באוגוסט 1991, שם, עמ' 3–5: ההתנגדות מצד גישת השוק החופשי והתשובה שתאגידים רב־לאומיים "have to decide on investment projects under time pressure and given only partial information"; ה־EDB "has coordinated policy implementation by multiple departments and agencies"; "As a nation, we have consciously adjusted our policies, modified our attitudes, and trained our workers to match changing market needs." ↩

6. Roots.gov.sg, "Transforming Landscapes, Improving Lives", שם: אגף קידום השירותים משנת 1986, שכיסה 18 מגזרי שירותים סחירים; התכווצות של 1.7 אחוזים ב־1985; Wikipedia, "Economy of Singapore", טבלת נתונים (נצפה בנובמבר 2026): צמיחת תוצר ריאלית של –0.6 אחוזים ב־1985. ↩

7. נאום של BG Lee Hsien Loong, 1 באוגוסט 1991, שם, עמ' 3 ו־9: "It has broadened from promoting manufacturing to including service activities, such as operational Headquarters and R&D, among its targets"; "more than 700 international manufacturing companies, and 2,000 more in the trading financial and services sectors". ↩

8. Wikipedia, "Economic Development Board" (נצפה בנובמבר 2026): EDBI משמשת זרוע ההשקעות של ה־EDB מאז 1991; "20 international offices in 14 countries"; Singapore Economic Development Board, הודעה לעיתונות, "EDB continued to secure high value investment commitments in 2025 amidst a volatile global operating environment", 9 בפברואר 2026, פסקאות 3 ו־5: השקעה בנכסים קבועים (FAI) של 14.2 מיליארד דולר סינגפורי ($S), מתוכם כ־12.1 מיליארד דולר סינגפורי מפרויקטים הקשורים לתעשייה; הוצאה עסקית כוללת (TBE) של 8.9 מיליארד דולר סינגפורי; 15,700 משרות; 18 מיליארד דולר סינגפורי ערך מוסף. ↩

9. Department of Statistics Singapore, אינפוגרפיקה "Singapore Economy" (נצפה בנובמבר 2026), עמ' 1: תוצר 2025 במחירי שוק שוטפים, תעשייה 18.5 אחוזים, פיננסים וביטוח 14.0 אחוזים, סחר סיטונאי 19.7 אחוזים; עמ' 3: "Stock of Foreign Direct

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

"Investment in Singapore in 2024 Total S$3,130.4 Bil", ארצות הברית 778.6 מיליארד דולר סינגפורי ($S). ↩

10. Multinational Enterprise (Minimum Tax) Act 2024, סעיפים 7 ("The minimum rate is 15%"), 8(1)–(2), 27–28, כפי שמובא באתר lawplayer.com מתוך Singapore Statutes Online (נצפה בנובמבר 2026). ↩

11. Inland Revenue Authority of Singapore, "Refundable Investment Credit (RIC)" (iras.gov.sg, נצפה בנובמבר 2026): "Companies can receive up to 50% of support on each qualifying expenditure category"; "זיכויים שלא נוצלו מוחזרים in cash within four years"; הבסיס החוקי בסעיף 93B לחוק מס ההכנסה (Income Tax Act 1947); ה־EDB ו־EnterpriseSG כ־"Approving Authorities". ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.